

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 juli 2002

WETSONTWERP

**betreffende de tenuitvoerlegging van
de overeenkomst tussen het Koninkrijk België
en de Verenigde Arabische Emiraten tot
het vermijden van dubbele belasting en tot
het voorkomen van het ontgaan van belasting
inzake belastingen naar het inkomen en
naar het vermogen, en van het protocol,
ondertekend te Washington
op 30 september 1996**

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Voorontwerp	7
4. Advies van de Raad van State	8
5. Wetsontwerp	11

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 juillet 2002

PROJET DE LOI

**relatif à l'exécution de l'accord
entre le Royaume de Belgique et
les Emirats Arabes Unis tendant à
éviter la double imposition et
à prévenir l'évasion fiscale
en matière d'impôts sur le revenu
et sur la fortune, et du protocole,
signés à Washington
le 30 septembre 1996**

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	4
3. Avant-projet	7
4. Avis du Conseil d'Etat	8
5. Projet de loi	11

De Regering heeft dit wetsontwerp op 17 juli 2002 ingediend.

Le Gouvernement a déposé ce projet de loi le 17 juillet 2002.

De «goedkeuring tot drukken» werd op 6 augustus 2002 door de Kamer ontvangen.

Le «bon à tirer» a été reçu à la Chambre le 2 août 2002.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
FN	:	Front National
MR	:	Mouvement Réformateur
PS	:	Parti socialiste
cdH	:	Centre démocrate Humaniste
SPA	:	Socialistische Partij Anders
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)

CRABV : Beknopt Verslag (op blauw papier)

PLEN : Plenum (witte kaft)

COM : Commissievergadering (beige kaft)

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)

CRABV : Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)

PLEN : Séance plénière (couverture blanche)

COM : Réunion de commission (couverture beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Bestellingen :

Natieplein 2

1008 Brussel

Tel. : 02/ 549 81 60

Fax : 02/549 82 74

www.deKamer.be

e-mail : publicaties@deKamer.be

Commandes :

Place de la Nation 2

1008 Bruxelles

Tél. : 02/ 549 81 60

Fax : 02/549 82 74

www.laChambre.be

e-mail : publications@laChambre.be

SAMENVATTING

Dit wetsontwerp is erop gericht de uitvoering mogelijk te maken van de Overeenkomst tussen België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het Protocol, ondertekend op 30 september 1996. De wet houdende instemming met de Overeenkomst die een aangelegenheid regelt die valt onder artikel 77 van de Grondwet, is het voorwerp van een afzonderlijke parlementaire procedure. De Overeenkomst voorziet in een toepassing met terugwerkende kracht van haar bepalingen. Opdat die terugwerkende kracht daadwerkelijk toegepast zou kunnen worden, voorziet dit wetsontwerp in een bijzondere termijn van één jaar met ingang van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van genoemde wet om de Belgische belastingadministratie in staat te stellen de fiscale toestand van de betrokken belastingplichtigen in staat te stellen de fiscale toestand van de betrokken belastingplichtigen met betrekking tot de ontheffing van de belasting te herzien, maar niet wat de inkohiering van de belasting betreft.

RÉSUMÉ

Le présent projet de loi a pour but de permettre l'exécution de la Convention entre la Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du Protocole, signés le 30 septembre 1996. La loi portant assentiment de la Convention, qui règle une matière qui relève de l'article 77 de la Constitution, fait l'objet d'une procédure parlementaire séparée. La Convention prévoit que ses dispositions s'appliquent rétroactivement. Afin que cette rétroactivité puisse effectivement s'appliquer, le présent projet de loi prévoit un délai spécial d'un an à compter de la publication au Moniteur belge de ladite loi permettant à l'Administration fiscale belge de revoir la situation fiscale des contribuables concernés, en matière de dégrèvement de l'impôt, mais pas en ce qui concerne l'enrôlement de l'impôt.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsontwerp is erop gericht de uitvoering mogelijk te maken van de Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het Protocol, ondertekend op 30 september 1996 tussen België en de Verenigde Arabische Emiraten (hierna «de Overeenkomst»). Dit wetsontwerp regelt een aangelegenheid die valt onder artikel 78 van de Grondwet.

De wet houdende instemming met de Overeenkomst regelt, wat haar betreft, een aangelegenheid die valt onder artikel 77 van de Grondwet en maakt het voorwerp uit van een afzonderlijke parlementaire procedure.

De Overeenkomst is met terugwerkende kracht van toepassing :

- op de bij de bron verschuldigde belastingen op inkomsten die zijn toegekend of betaalbaar gesteld op of na 1 januari 1995;
- op de andere belastingen geheven naar inkomsten van belastbare tijdperken die eindigen op of na 31 december 1995.

De terugwerkende kracht waarin de Overeenkomst voorziet maakt dit wetsontwerp noodzakelijk. Dit wijkt af van de termijnen die voorzien zijn in het Wetboek van de inkomstenbelastingen met betrekking tot de ontheffing van de belasting, maar niet met betrekking tot de inkohiering van de belasting.

In haar advies 31.843/2/V van 14 augustus 2001 met betrekking tot het voorontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst tussen België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting, wordt door de afdeling wetgeving van de Raad van State nu aanbevolen om het ontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst en het ontwerp houdende de maatregelen tot uitvoering van deze Overeenkomst niet meer te splitsen. De Raad van State beveelt dus aan om de correlatieve aanpassingen van de interne belastingwetgeving in de wet tot instemming op te nemen. In het onderhavige geval was een dergelijke opname niet mogelijk. De Regering heeft besloten twee voorontwerpen op te stellen teneinde een handelwijze in te voeren analoog aan die welke is gebruikt in gelijkaardige dossiers (zie meer bepaald de wet van 9 juni 1999 houdende instemming

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le présent projet de loi a pour but de permettre l'exécution de la Convention préventive de la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du Protocole, signés le 30 septembre 1996 entre la Belgique et les Emirats Arabes Unis (ci-après « la Convention »). Le présent projet de loi règle une matière qui relève de l'article 78 de la Constitution.

La loi portant assentiment de la Convention règle, quant à elle, une matière qui relève de l'article 77 de la Constitution et fait l'objet d'une procédure parlementaire séparée.

La Convention s'applique rétroactivement :

- en ce qui concerne les impôts dus à la source sur les revenus attribués ou mis en paiement à partir du 1er janvier 1995;
- en ce qui concerne les autres impôts établis sur des revenus de périodes imposables prenant fin à partir du 31 décembre 1995.

La rétroactivité prévue par la Convention rend nécessaire le présent projet de loi. Celui-ci déroge aux délais prévus par le Code des impôts sur les revenus en matière de dégrèvement de l'impôt mais pas en ce qui concerne l'enrôlement de l'impôt.

Dans son avis 31.843/2/V du 14 août 2001 relatif à l'avant-projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition, la section de législation du Conseil d'État recommande maintenant de ne plus scinder le projet d'assentiment à la Convention et le projet portant des mesures d'exécution de cette Convention. Le Conseil d'État recommande donc d'intégrer dans la loi d'assentiment les adaptations corrélatives à la loi fiscale interne. En l'occurrence, une telle intégration n'a pas été possible. Le Gouvernement a décidé de rédiger deux avant-projets afin d'adopter une pratique analogue à celle adoptée dans des dossiers similaires (voir notamment la loi du 9 juin 1999 portant assentiment à l'Avenant du 8 février 1999 modifiant la Convention préventive de la double avec la France et la loi du 12 août 2000 portant

met het Avenant van 8 februari 1999 tot wijziging van de Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting met Frankrijk en de wet van 12 augustus 2000 houdende bepalingen voor de uitvoering van dit Avenant, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 23 mei en van 26 september 2000). Deze handelwijze komt voort uit het advies van de Raad van State van 30 juni 1997 gegeven in het kader van het ontwerp van wet houdende instemming met de Aanvullende Overeenkomst van 23 juni 1993 die de Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting tussen België en Malta van 28 juni 1974 wijzigt (DOC 50 0706/001). In haar advies had de afdeling wetgeving van de Raad van State geoordeeld dat «twee onderscheiden wetteksten moeten worden opgesteld, waarbij de eerste alleen de instemming betreft en de tweede de materieelrechtelijke bepalingen bevat» en dat «de bepalingen moeten worden uitgesplitst naargelang ze al of niet onder het volledige bicameralisme vallen, zoals vereist in artikel 83 van de Grondwet».

Het zou misschien wenselijk zijn geweest dat de beide ontwerpen tegelijkertijd aan het Parlement waren voorgelegd en dat de afdeling wetgeving tegelijkertijd voor de twee voorontwerpen van wet werd geraadpleegd. Hoewel dit niet het geval was, heeft dit de betrokken instanties toch niet belet hun advies en goedkeuring met kennis van zaken te geven. De memories van toelichting van de beide voorontwerpen gaan immers uitdrukkelijk in op deze vraag.

Er werd rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State in zijn advies 33.067/2 van 10 april 2002 betreffende artikel 2 van het wetsontwerp en dat artikel 2 werd bijgevolg aangepast.

Artikel 3 van het voorontwerp van wet voorzag in een bijzondere termijn van één jaar met ingang van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van de wet betreffende de tenuitvoerlegging van de Overeenkomst voor de inkohiering van de aanvullende belastingen die voortkomen uit de toepassing van de Overeenkomst. De Overeenkomst zou kunnen leiden tot aanvullende belastingen in België indien zij de heffingsbevoegdheid uitsluitend toewijst aan België zijnde de woonstaat van de belastingplichtige of zijnde de Staat waar de plaats van de werkelijke leiding van een luchtvaart- of scheepvaartonderneming is gelegen. In deze gevallen zou de fiscale toestand van de Belgische belastingplichtigen evenwel in totaliteit voordeliger moeten zijn. In plaats van aan belasting te worden onderworpen in de Verenigde Arabische Emiraten (integraal) en in België (met vermindering voor de inkomsten van buitenlandse herkomst), zullen zij integraal worden belast in België en van belasting zijn vrijgesteld in de Verenigde Arabische Emiraten.

des dispositions permettant l'exécution de cet Avenant, publiées au Moniteur belge du 23 mai et du 26 septembre 2000). Cette pratique résulte de l'avis du Conseil d'État du 30 juin 1997 donné dans le cadre du projet de loi portant assentiment à la convention additionnelle du 23 juin 1993 qui modifie la convention préventive de la double imposition entre la Belgique et Malte du 28 juin 1974 (DOC 50 0706/001). Dans son avis, la section de législation du Conseil d'État a conclu qu'il fallait « rédiger deux textes législatifs distincts, le premier se limitant à la question de l'assentiment, le second visant les règles de droit matériel » et « effectuer la ventilation requise par l'article 83 de la Constitution entre les dispositions relevant du bicaméralisme intégral et celles qui y sont étrangères ».

Il aurait peut-être été souhaitable que les deux projets soient déposés en même temps au Parlement et que la section de législation soit consultée simultanément sur les deux avant-projets de loi. Bien que ceci n'ait pas été le cas, les instances en question n'ont cependant pas été empêchées de donner leur avis et assentiment en connaissance de cause. Les exposés des motifs des deux avant-projets adressent, en effet, expressément la question.

Les remarques émises par le Conseil d'État dans son avis 33.067/2 du 10 avril 2002 concernant l'article 2 du projet de loi ont été pris en considération et l'article 2 a été adapté en conséquence.

L'article 3 de l'avant-projet de loi prévoyait un délai spécial d'un an à compter de la publication au *Moniteur belge* de la loi relative à l'exécution de la Convention pour l'enrôlement des suppléments d'impôt qui résultent de l'application de la Convention. La Convention pourrait donner lieu à des suppléments d'impôt en Belgique lorsqu'elle attribue un pouvoir d'imposition exclusif à la Belgique en tant qu'État de résidence du contribuable ou en tant qu'État du siège de direction effective d'une entreprise de navigation aérienne ou maritime. Dans ces cas, la situation fiscale des contribuables belges devrait toutefois être globalement plus favorable. Au lieu d'être assujettis à l'impôt aux Emirats Arabes Unis (intégralement) et en Belgique (avec réduction pour revenus d'origine étrangère), ceux-ci seront intégralement imposés en Belgique et exemptés d'impôt aux Emirats Arabes Unis.

Er bestaat evenwel geen personenbelasting in de Verenigde Arabische Emiraten. De inkomsten die uit de Emiraten afkomstig zijn hebben bijgevolg niet de vermindering kunnen genieten voor inkomsten van buitenlandse herkomst. De Overeenkomst zal bijgevolg niet leiden tot aanvullende belastingen voor de natuurlijke personen.

Wat betreft inkomsten die zijn ontvangen door vennootschappen die in België zijn gevestigd, zou enkel de exclusieve belastingheffing in België van inkomsten die afkomstig zijn uit de exploitatie van schepen of luchtvaartuigen in internationaal verkeer, eventueel aanleiding kunnen geven tot aanvullende belastingen.

In dit dossier lijkt het bijgevolg niet absoluut noodzakelijk te voorzien in bijzondere termijnen ten einde de belastingadministratie in staat te stellen aanvullende belastingen in te kohieren die vallen buiten de gewone termijnen waarin het interne recht voorziet. Artikel 3 dat deze mogelijkheid vorm gaf, wordt dan ook geschrapt.

De minister van Financiën,

Didier REYNDERS

Toutefois, il n'existe pas d'impôt sur les revenus des personnes physiques aux Emirats Arabes Unis. Les revenus provenant des Emirats n'ont, dès lors, pas pu bénéficier de la réduction pour revenus d'origine étrangère. La Convention n'entraînera dès lors pas de supplément d'impôt pour les personnes physiques.

S'agissant des revenus recueillis par des sociétés établies en Belgique, seule l'imposition exclusive en Belgique des revenus provenant de l'exploitation en trafic international d'aéronef ou de navire pourrait éventuellement donner lieu à des suppléments d'impôt.

Dans le présent dossier, il ne semble, dès lors, pas absolument nécessaire de prévoir des délais spéciaux en vue de permettre à l'administration fiscale d'enrôler des suppléments d'impôts en dehors des délais normaux prévus en droit interne. Cela étant, l'article 3 qui introduisait cette possibilité est supprimé.

Le ministre des Finances,

Didier REYNDERS

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet betreffende de tenuitvoerlegging van de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het protocol, ondertekend te Washington op 30 september 1996

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In afwijking van de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 met betrekking tot de termijnen inzake bezwaar en ontheffing van ambtswege wordt, zelfs wanneer zij op grond van het gemeen recht niet meer kunnen worden herzien, van de aanslagen die in strijd met de bepalingen van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het Protocol, ondertekend te Washington op 30 september 1996, zijn gevestigd of gekweten, ontheffing verleend, hetzij van ambtswege door de directeur der belastingen indien de overbelasting door de Administratie is vastgesteld of door de belastingschuldige aan de Administratie is bekendgemaakt binnen een termijn van één jaar met ingang van de publicatie van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*, hetzij naar aanleiding van een schriftelijk en met redenen omkleed bezwaarschrift dat binnen dezelfde termijn bij de voornoemde ambtenaar is ingediend.

Art. 3

In afwijking van de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, mogen de belastingen of aanvullende belastingen die verschuldigd zijn ter zake van inkomsten waarop de Overeenkomst van toepassing is, nog geldig worden gevestigd na het vervallen van de aanslagtermijnen waarin het gemeen recht voorziet tot het verstrijken van een termijn van één jaar met ingang van de bekendmaking van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*.

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de Loi relatif à l'exécution de l'accord, entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Par dérogation aux dispositions du Code des impôts sur les revenus 1992 en matière de délais de réclamation, et de dégrèvement d'office, le dégrèvement des impositions établies ou acquittées contrairement aux dispositions de la Convention entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du Protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996, est, même lorsque ces impositions ne sont plus susceptibles de révision en droit interne, accordé, soit d'office par le directeur des contributions si les surtaxes ont été constatées par l'administration ou signalées à celle-ci par le redevable dans le délai d'un an à compter de la publication de la présente loi au *Moniteur Belge*, soit ensuite d'une réclamation motivée présentée par écrit dans le même délai au fonctionnaire précité.

Art. 3

Par dérogation aux dispositions du Code des impôts sur les revenus 1992, les impôts ou suppléments d'impôts dus à raison des revenus auxquels la Convention s'applique peuvent encore être valablement établis après la forclusion des délais d'imposition prévus en droit commun jusqu'à l'expiration d'un délai d'un an à compter de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

ADVIES 33.067/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 22 februari 2002 door de minister van Financiën verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste een maand, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «betreffende de tenuitvoerlegging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het protocol, ondertekend te Washington op 30 september 1996», heeft op 10 april 2002 het volgende advies gegeven :

Onderzoek van het ontwerpDispositiefArtikel 2

Zoals de Raad van State opgemerkt heeft in zijn advies 28.718/2, gegeven op 28 april 1999, in verband met een soortgelijke bepaling van een ontwerp van wet houdende instemming met een Aanvullende Overeenkomst, ondertekend te Singapore op 10 december 1996, zou deze bepaling beter als volgt gesteld worden :

«Wanneer belastingen die in het kohier ingeschreven zijn of die gegeven zijn voordat deze wet in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt is, strijdig zijn met de bepalingen van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Washington op 30 september 1996, kunnen degenen die deze belastingen verschuldigd zijn, in afwijking van de bepalingen van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen, bij de gewestelijke directeur der directe belastingen binnen één jaar na de bekendmaking van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*, nog een bezwaarschrift tegen die aanslagen indienen.».

In het voormelde advies 28.718/2 werd voorts het volgende onderstreept :

«Aangezien verder de mogelijkheid geboden wordt om een bezwaarschrift in te dienen, is het nutteloos in de mogelijkheid van ontheffing van ambtswege van «overbelastingen» te voorzien, terwijl artikel 376 van het WIB de gevallen van ontheffing van ambtswege beperkt tot gevallen die niets van doen hebben met het in het ontwerp beschouwde geval. Die extra afwijking van het gemeen recht is niet noodzakelijk.».

Dit voorstel is gevolgd in het nieuwe wetsontwerp betreffende de tenuitvoerlegging van de genoemde Aanvullende Overeenkomst met Singapore, zodat voorgesteld wordt dezelfde bewoordingen te bezigen.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

Avis 33.067/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre des Finances, le 22 février 2002, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas un mois, sur un avant-projet de loi «relative à l'exécution de l'accord, entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996», a donné le 10 avril 2002 l'avis suivant :

Examen du projetDispositifArticle 2

Comme le Conseil d'État l'a fait observer dans son avis 28.718/2, donné le 28 avril 1999, à propos d'une disposition similaire d'un projet de loi d'assentiment d'une Convention additionnelle, conclue avec Singapour le 10 décembre 1996, cette disposition serait mieux rédigée comme suit :

«Lorsque des impôts enrôlés ou perçus avant la publication de la présente loi au *Moniteur belge* sont contraires aux dispositions de la Convention entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signée à Washington le 30 septembre 1996, les redevables de ces impôts peuvent, par dérogation aux dispositions du Code des impôts sur les revenus, encore adresser au directeur régional des contributions directes une réclamation contre ces impositions dans le délai d'un an à compter de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*.».

Comme le soulignait l'avis 28.718/2, précité :

«Du moment que cette possibilité de réclamation reste ouverte, il est inutile de prévoir la possibilité de dégrèvement d'office des surtaxes, alors que l'article 376 du CIR limite les cas de dégrèvement d'office à des cas étrangers à l'hypothèse envisagée dans le projet. Cette dérogation supplémentaire au droit commun n'est pas nécessaire.».

Cette suggestion ayant été suivie dans le nouveau projet de loi relatif à l'exécution de ladite Convention additionnelle avec Singapour, il est suggéré d'adopter la même rédaction.

Daarenboven is er een discrepantie tussen de Nederlandse en de Franse tekst van het ontwerp. In de Nederlandse tekst is sprake van «het gemeen recht» en in de Franse van «*en droit interne*».

Ten slotte ontbreken in de Franse lezing de woorden «*et à prévenir l'évasion fiscale*».

Artikel 3

De steller van het ontwerp dient de terugwerking van wetsbepalingen te verantwoorden wanneer, zoals in het onderhavige geval, het niet uitgesloten is dat toepassing van artikel 3 van het voorontwerp ertoe leidt dat de situatie van de belastingplichtige die in België belastingplichtig is, minder gunstig is dan de situatie waarin hij verkeerd heeft zonder toepassing van de Overeenkomst, wat betreft de aanslagjaren die worden afgesloten op de datum van inwerkingtreding van de ontworpen wet.

In de memorie van toelichting wordt immers niet uitgesloten dat toepassing van artikel 3 van het voorontwerp van wet voor de belastingplichtigen die in België belastingplichtig zijn, nadelige gevolgen kan hebben (cf. wat dit betreft de memorie van toelichting van het onderhavige voorontwerp van wet, volgens welke de fiscale toestand van de Belgische belastingplichtigen «in het algemeen gunstiger (zou) moeten zijn»).

In dit verband is het Arbitragehof van oordeel dat

«De terugwerkende kracht van wetsbepalingen, die van die aard is dat zij rechtsonzekerheid in het leven kan roepen, (...) enkel (kan) worden verantwoord op grond van bijzondere omstandigheden, inzonderheid wanneer zij onontbeerlijk is voor de goede werking of de continuïteit van de openbare dienst.» (cf. arrest nr. 45/2001 van 18 april 2001, overw. B.5.3.)⁽¹⁾

⁽¹⁾ Zie eveneens arrest nr. 49/2002 van 13 maart 2002, overw. B.13. en B.17.:

«B.13. De niet-retroactiviteit van wetten is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Die waarborg vereist dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien, op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang, zoals de goede werking of de continuïteit van de openbare dienst. Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot gevolg heeft dat de afloop van een of meer gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin wordt beïnvloed of dat rechtscolleges verhinderd worden zich uit te spreken over een rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel, dat uitzonderlijke omstandigheden een verantwoording bieden voor dat optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers inbreuk maakt op de juridictionele waarborgen die aan allen worden geboden.
(...)»

B.17. Bovendien doen de aangevochten artikelen op het vlak van de kenbaarheid van de wet geen rechtsonzekerheid ontstaan. Zij hebben weliswaar een terugwerkend effect, maar bevatten geen enkele nieuwe bepaling die zou afwijken van de bepalingen die in het voormelde koninklijk besluit voorkwamen, zodat zij niet anders hebben gedaan dan bepalingen consolideren waarvan de adressaten de draagwijdte kenden.»

En outre, il y a une discordance entre les versions française et néerlandaise du projet. Dans le texte français, on parle de «en droit interne» et dans la version néerlandaise il est question de «*het gemeen recht*».

Enfin, les mots «*et à prévenir l'évasion fiscale*» manquent dans la version française.

Article 3

Il incombe à l'auteur du projet de justifier la rétroactivité des dispositions législatives lorsque, comme en l'espèce, il n'est pas exclu que l'application de l'article 3 de l'avant-projet de loi aboutisse à ce que la situation du contribuable soumis à l'impôt en Belgique soit moins favorable que celle qui a été la sienne sans application de la Convention, en ce qui concerne les exercices d'imposition clôturés à la date d'entrée en vigueur de la loi en projet.

L'exposé des motifs n'exclut en effet pas un effet défavorable de l'application de l'article 3 de l'avant-projet de loi pour les contribuables soumis à l'impôt en Belgique (cf. sur ce point l'exposé des motifs du présent avant-projet de loi, selon lequel la situation fiscale des contribuables belges «devrait être globalement plus favorable»).

A cet égard, la Cour d'arbitrage estime que

«La rétroactivité des dispositions législatives, qui est de nature à créer une insécurité juridique, ne peut se justifier que par des circonstances particulières, notamment par une menace pour le bon fonctionnement ou la continuité du service public.» (cf. l'arrêt n° 45/2001 du 18 avril 2001, cons. B.5.3.)⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Voir également l'arrêt n° 49/2002 du 13 mars 2002, cons. B. 13. et B. 17.:

«B. 13. La non-rétroactivité des lois est une garantie ayant pour but de prévenir l'insécurité juridique. Cette garantie exige que le contenu du droit soit prévisible et accessible, en sorte que le justiciable puisse prévoir, à un degré raisonnable, les conséquences d'un acte déterminé au moment où cet acte se réalise. La rétroactivité peut uniquement être justifiée lorsqu'elle est indispensable pour réaliser un objectif d'intérêt général, comme le bon fonctionnement ou la continuité du service public. S'il s'avère en outre que la rétroactivité a pour effet d'influencer dans un sens déterminé l'issue d'une ou de plusieurs procédures judiciaires ou d'empêcher les juridictions de se prononcer sur une question de droit, la nature du principe en cause exige que des circonstances exceptionnelles justifient cette intervention du législateur qui porte atteinte, au détriment d'une catégorie de citoyens, aux garanties juridictionnelles offertes à tous.»

(...)

B.17. Au surplus, pour ce qui est de la possibilité de connaître le contenu de la loi, les articles attaqués ne font pas naître d'insécurité juridique. S'il est vrai qu'ils ont un effet rétroactif, ils ne contiennent toutefois aucune disposition nouvelle qui s'écarterait de celles qui figuraient dans l'arrêté royal précité, de telle sorte qu'ils ne font que consolider des dispositions dont les destinataires connaissaient la portée.»

Doordat de steller van het ontwerp zo'n rechtvaardiging niet geeft, moet in het voorontwerp van wet een bepaling worden opgenomen waarin aan de verblijfhouders in België de verzekering gegeven wordt dat de belastingen of de aanvullende aanslagen die kunnen worden geheven krachtens artikel 3 van het voorontwerp van wet, er niet toe leiden dat voor de aanslagjaren vóór de bekendmaking van de wet, de totale verschuldigde belasting uiteindelijk hoger uitvalt dan die welke verschuldigd was toen geen Overeenkomst gesloten was.

De kamer was samengesteld uit

de Heren

Y. KREINS,	kamervoorzitter,
P. VANDERNOOT, J. JAUMOTTE,	staatsraden,
J. KIRKPATRICK,	assessor van de afdeling wetgeving,

Mevrouw

A.-C. VAN GEERSDAELE,	toegevoegd griffier.
-----------------------	----------------------

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. REGNIER, eerste auditeur-afdelingshoofd. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer P. BROUWERS, referendaris.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

<i>DE GRIFFIER,</i>	<i>DE VOORZITTER,</i>
---------------------	-----------------------

A.-C. VAN GEERSDAELE	Y. KREINS
----------------------	-----------

A défaut pour l'auteur du projet d'apporter une telle justification, il convient d'ajouter dans l'avant-projet de loi une disposition qui garantit au résident en Belgique que les impôts ou suppléments d'impôts susceptibles d'être réclamés en vertu de l'article 3 de l'avant-projet de loi n'aboutissent pas à ce que pour les exercices antérieurs à la publication de la loi, l'impôt globalement dû soit finalement supérieur à celui qui était dû en l'absence de Convention.

La chambre était composée de

Messieurs

Y. KREINS,	président de chambre,
P. VANDERNOOT, J. JAUMOTTE,	conseillers d'État,
J. KIRKPATRICK,	assesseur de la section de législation,

Madame

A.-C. VAN GEERSDAELE,	greffier assumé,
-----------------------	------------------

Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, premier auditeur chef de section. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. P. BROUWERS, référendaire.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. JAUMOTTE.

<i>LE GREFFIER,</i>	<i>LE PRÉSIDENT,</i>
---------------------	----------------------

A.-C. VAN GEERSDAELE	Y. KREINS
----------------------	-----------

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van onze minister van Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Financiën is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In afwijking van de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 met betrekking tot de termijnen inzake bezwaar wordt, zelfs wanneer zij op grond van het intern recht niet meer kunnen worden herzien, van de aanslagen die in strijd met de bepalingen van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het Protocol, ondertekend te Washington op 30 september 1996, zijn gevestigd of gekweten, ontheffing verleend, naar aanleiding van een schriftelijk en met redenen omkleed bezwaarschrift dat binnen een termijn van één jaar met ingang van de publicatie van deze wet in het *Belgisch Staatsblad* bij de Directeur der belastingen is ingediend.

Gegeven te Brussel, 12 juli 2002

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De minister van Financiën,

Didier REYNDEERS

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,
SALUT.

sur la proposition de notre ministre des Finances,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS :

Notre ministre des Finances est chargé de présenter, en Notre nom aux Chambres législatives, et de déposer à la Chambre des Représentants, le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Par dérogation aux dispositions du Code des impôts sur les revenus 1992 en matière de délais de réclamation, le dégrèvement des impositions établies ou acquittées contrairement aux dispositions de la Convention entre le Royaume de Belgique et les Emirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du Protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996, est, même lorsque ces impositions ne sont plus susceptibles de révision en droit interne, accordé, ensuite d'une réclamation motivée présentée par écrit au Directeur des contributions dans le délai d'un an à compter de la publication de la présente loi au *Moniteur Belge*.

Donné à Bruxelles, le 12 juillet 2002

ALBERT

PAR LE ROI :

Le ministre des Finances,

Didier REYNDEERS